

MITTHEILUNG.

Die von dem Magistrat angeordnete Untersuchung Ihres Kindes
..... hat ergeben, dass dasselbe an
..... leidet.

Für die Gesundheit des Kindes, wie für das Wohl der Schule ist
deshalb .....
dringend erforderlich.

KÖNIGSBERG, den ..... 18.....

Der Rektor.

An
.....
.....
.....

INGEZONDEN.

Geachte Redactie!

Het oorspronkelijke recept, dat MARFAN „het best toeleek” (de 220 cM³. moeten 120 zijn) en door zijn, „interne en pharmacie” geleiachtig was bedoeld omdat hij de zaak niet vertrouwde, werd dus verbeterd door een anderen apotheker. Voor wie moet het nu dienen, zooals het daar staat? Een kind van 1 jaar doet er 12 dagen over; een van 2 jaar 6 dagen. Voor zoo langen tijd is echter een emulsie met arabische gom af te keuren, zelfs voor 4 dagen of voor een kind van 3 jaar. Volgens de meest gebruikelijke Nederlandsche toedieningswijze (zie o. a. *Geneesk. Jaarb.*) n.l. 2 dr. voor ieder levensjaar moet een kind van 5 jaar de hoeveelheid hebben van één groote + één dessertlepel + $\frac{1}{2}$ theelepeltje in één dosis, een vreemde manier tot tegengaan van braken, en geschikt om tegenzin en geschrei op te wekken, deze aanleidingen tot hoestbuien bij tussis convulsiva. Of wil MARFAN met den leeftijd slechts klimmen in het aantal doses, niet in de grootte van iedere dosis? En dat zegt hij eigenlijk. Physiologisch niet te verdedigen. Of was het recept bedoeld voor meer kinderen? Dan mocht dat wel vermeld zijn; en het zouden dan toch kinderen van één jaar slechts moeten zijn, anders is de hap te groot. „Nergens zegt MARFAN dat niet behoefte ge„schud te worden” roept Dr. BUNNIK. Als men niet „schudden” onder het recept schrijft, behoefte dat niet meen ik, anders moet men het schrijven. Als er „in donker glas” bedoeld wordt moet men dat er onder schrijven, en niet ergens anders in een tekst. Prof. STOEDER heeft mij dit toegestemd. Twee regels er bij, verder twee regels van de vijf verbeterd door Prof.

STOEDER, en dan deugt het geheel nog voor niemand, zooals ik boven aantoonde.

Prof. STOEDER zegt dat bromoform in een straal in plaats van in druppels afloopt uit Lebaique; in dien nood berekent hij het gewicht „langs een „anderen weg”. Men kan wel degelijk en langzaam druppelen uit Lebaique als men eenvoudig de *beide* luchtopeningen met den vinger dichtdrukt. Prof. STOEDER eischt terecht dat bromoform gewogen wordt voor „een „rationeele bereiding”, hetgeen hem niet verhindert MARFAN's recept (met druppels) „volstrekt niet als irrationeel af te keuren”, en dat terwijl volgens Prof. STOEDER zelf niet uit Lebaique kan gedruppeld worden, en de druppels uit een druppelfleschje 50 pCt. meer wegen dan de druppels in abstracto-STOEDER. Immers: volgens den „anderen weg” van Prof. STOEDER wegen 48 gtt. bij benadering 1 gram, uit een druppelfleschje van den apotheker 1,5 gram, uit Lebaique 1.228. De waarheid houdt dus het midden tusschen die twee onnauwkeurigheden. Prof. STOEDER noemt het toedienen van bromoform in druppels verouderd; tal van apothekers daarnaar gevraagd, zeggen het nooit anders voorgeschreven te zien, allerlei geschriften beamen dit. Zoo algemeen mogelijk dus, d. i. juist het tegenovergestelde van verouderd. Gevaarlijk? Nu eenigszins: de vergiftigingsdoses zijn hoog. De „geoeffende hand” noodig voor het druppelen krijgt iedere moeder na éénmaal misdoen, en als zij een straaltje uitschenkt terwijl zij bedoelt druppels te tellen geeft ze dat immers niet in, maar doet nog eens en dan goed; dit leert onze ervaring. Maar wegen is zeker beter. In plaats van genezen spreekt MARFAN van gunstig verloop. Maar ook na die woordenzifting verzet ik mij tegen de getuigenissen die Dr. BUNNIK van MARFAN zoo gretig aanvaardt. Ik houd vol dat die „hoog „aangeschreven Parijsche geleerde” slecht oordeelt als hij van 40 gevallen met bromoform behandeld 37 meent te zien gebaat. Hoe velen — en er zijn er zeer velen! — zijn daaronder met abortief verloop, o. a. ook zonder medicatie sterke daling na snelle stijging der verschijnselen. Er zijn epidemieën, waarin de meerderheid gemakkelijk afkomt van de anders wéer zoo verschrikkelijke kinkhoest. Ik houd dat vol tegenover den hoogst aangeschrevene, omdat ik 10-maal zooveel ervaring heb als MARFAN omtrent bromoform, omdat ik gedurende 6 jaren op Zuid-Beveland bijna jaarlijks in zeer uitgebreiden kring epidemieën behandelde, waarin ik kwistig bromoform ronddeelde. Ik wil gelooven, dat dit middel werkelijk hier en daar goed doet en heb het niet „beslist afgekeurd” maar heb er „weinig waarde” aan toegekend evenals aan zoovele middelen, wier opsomming een bladzijde vult. Al die gunstige resultaten zijn ons van zoovele middelen medegedeeld met denzelfden ophef.

Wat STEPP betreft: als Dr. BUNNIK zich niet bepalen wil tot een referaat in de Revue, en (pro domo) beginnendosis van MARFAN tegenover enkele gevallen van STEPP gaat stellen, maar andere oorspronkelijke mededeelingen van deze ter hand neemt zal hij bespeuren, hoe degene die het bromoform in de praktijk invoerde door wonderverhalen het tracht staande te houden tegenover den twijfel van zoovelen.

Dat „de pharmaceut zich vergist heeft” wordt door dezé niet beaamd. Intusschen kan ik verkeerd ingelicht zijn, en het is waar, dat ik dan toch

de verantwoordelijkheid blijf dragen. Deze is mijn dwaling dat ik het vergiftigingsgeval beoordeeld heb naar een mogelijk verkeerde proef bereiding, maar toch . . . . . ligt de schuld aan het recept. Immers het drankje was voor een kind van 2 jaar, moest dus 6 dagen duren. Na 12—24 uur begint een emulsie zich af te scheiden, niet veel langer daarna is door schudding geen verbetering meer aan te brengen 1). Er zal zich een bromoformhoudende olielaag hebben afgescheiden aan de oppervlakte; 10 cM³ op ééns toegediend bevatte mogelijk $\frac{1}{4}$ of meer van al het bromoform. Alle anderen die in de quaestie betrokken zijn, dwalen er niet minder om dan ik. Zij zijn bij kinkhoest evenmin „uitstekend op de hoogte” men behoeft ze dus niet in de hoogte te steken. Zoo ergens dan moet men er naar streven goedmakende middelen te geven ter voorkoming van tegenzin en schreien met opvolgenden hoest en daarna uitbraken van het middel. Wie bromoform wil geven overwege onderstaand recept.

(40 drupp. Lebaique = 1 gram; l beteekent levensjaren):

R_c bromoform: $\frac{1}{2}$ l . . . . . gram.
ol. amygdalarum dulc. . . . . 50 gram.
ol. foeniculi gtt. 10.

m. d. i. vitro flavo 3—4 md. 1 koffielepel (5 cM³.)

Ol. foeniculi een intensief corrigens is een genotmiddel voor kinderen.

Hoogachtend

Dr. FIEDELDIJ.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

LONDEN. — Het bezoek van Virchow. Den 3den October zal VIRCHOW te Londen komen om een *Huxley lecture* te houden voor den Charing Cross Medical School. Bij deze gelegenheid zal hem, den 5den October, namens de uitgelezenste medici van het Vereenigde Koninkrijk een feestmaal worden aangeboden onder voorzitterschap van Lord LISTER. Reeds zijn 140 van de 250 beschikbare couverts besproken. De „dinner ticket” kost 25 ch. (*Brit. med. Journ.*, 20 Aug.)

— **Gedenkteeken voor Jenner.** Reeds voor twee jaar, in de gedenkdagen van JENNER werd het plan opgevat, een werk van blijvend nut te stichten ter herinnering aan zijn naam. In een vergadering, ten vorigen jare gehouden, werd op voorstel van LISTER besloten, onderzoekingen in de richting van zijn ontdekking te bevorderen in verbinding met het Britsche Instituut voor voorbehoedende Geneeskunst. Met het oog op de jubilaumfeesten der Koningin vond men het beter nog geen bijdragen te vragen, maar thans wordt een beroep gedaan op de vrijgevigheid ten einde 100 000

---

1) HAGEN, FISCHER U. HARTWICH: *Kommentar zum Arzneibuch für das Deutsche Reich*. 1891, I S. 585; OPWYRDA'S *Recepteerkunst* door VAN ITALIE 1892, blz. 66.